

“Alp-verdiğin hiçbir nefes yoktur ki, o nefeste Allah’ın (c.c) sende gerçekleştirdiği bir kaderi olmasın”

İnsan değil günler, hatta değil adımlar, her an her nefesinde ölümle burun burunadır. Her an nefesi tükenip ahirete göçebilir. Nefeslerin sayısı kaderde bellidir.

Muhterem kardeşlerim!

Bunu size iki mânâda açıklayacağım. Hikem-i Atâiyye bir anlamda diyor ki;

“Mademki ölüm ile baş başasın, o halde her an ölüme hazırlıklı ol. Sen hangi hâl üzere ölmek istiyorsan, daima o hâl üzere ol. Daima Allah’ı (c.c) zikret, O’ndan gafil olma ve daima kalbin Allah (c.c) ile beraber olsun.” birinci mânâ budur.

İkinci mânâsı ise, Hikem-i Atâiyye diyor ki:

“Sen bil ki, daima Allah’ın (c.c) kaderinin pençesindesin. Kaderin pençesinden kurtuluş yoktur. Hiçbir hareket, hiçbir sükûn, hiçbir nefes, hiçbir adım, hiçbir uyku ve hâl kadersiz değil, hepsi Allah’ın (c.c) kaderi ileler.”

Şimdi burada “kader nedir”, “kaza nedir” isterseniz biraz bunları açıklayalım. Kaza, Cenâb-ı Hakk’ın (c.c) ezeldeki bilgisine denir. Allah (c.c) ezelde bütün eşyanın hükmünü yazmış, takdir etmiş ve bilmiştir. Hangi insan, ne zaman dünyaya gelecek, nerede dünyaya gelecek, başına ne gelecek, bütün nefesleri sayılı olarak, her hâli belli olarak Allah (c.c) beyan etmiştir. Buna “kaza” denir. Zamani gelip, dünyaya geldiğinde, o yazılı olanlar başına geldiği zaman buna da “kader” denir.

Muhterem kardeşlerim!

Bu kader, insana güç ve kuvvet veriyor. Mademki, ben Allah’ın (c.c) yazmış olduğu kadere bağlıyım, o hâlde ben sebeplere yapışıp vazifemi yapmalıyım. Bu dünya esbâb âlemi olduğu için, insan bu dünyada sebeplere yapışacak, fakat gerçek müsebbib olan Allah’ı (c.c) unutmayacak.

Bilecek ki, ne kadar sebeplere sarılırsa sarılınsın, eğer onun kaderi değilse o işi olmayacaktır. Çok kişiler benden soruyor:

- Hocam! Evlenmek, nasib, kısmet de kader midir? diye.

Tabi ki kaderdir, kaderin dışında olan hiçbir şey yoktur. Kaderin varlığının bilinmesi, insana zorluk değil, kolaylık ve huzur getirir. “Mademki, kaderimin dışında başıma bir şey gelmeyecek, o halde ben neden korkayım ve üzüleyim.”

Demek ki, kadere inanacağım, vazifemi hakkıyla yapacağım ve hiçbir şeyden korkmayıp kalbimi Allah’a (c.c) bağlayacağım.

Muhterem kardeşlerim! İnsanın aklına şöyle bir soru gelebilir:

“Hocam, mademki, Allah (c.c) takdir etmiş bu kaderdir ve her şey de O’nun iradesiyle oluyor, o halde insanların suçu nedir ki, günah işleyenler cehenneme gidecek?”

Kaza ezelde, Allah’ın (c.c) olacak her şeyi bilmesidir. Kaza, Allah’ın (c.c) ilmidir ve O biliyor ki, kul bunu yapacaktır, Allah (c.c) biliyor ama kulunu bir şeye zorlamıyor. Bilmek başka, zorlamak ise çok başkadır.

Buna bir misal vereyim:

Bir insanın tembel, derslerine çalışmayan bir çocuğu var diyelim. Babası bir gün çocuğa:

- Oğlum, ben biliyorum ki sen başarılı biri değilsin, sen sınıfını geçemezsin, dese, çocuk sınıfında kaldığı zaman, o çocuk: “babam böyle olacağını biliyordu, o halde ben babamın yüzünden sınıfta kaldım.” Diyebilir mi? Babasının bir suçu yok ki. Biliyordu, ama çocuğun kalmasında babanın bir etkisi yok, o sadece biliyordu.

Meselâ bir yıllık takvimi elinize aldığımızda, orada ne zaman ay tutulması veya güneş tutulması olacak yazıyor, siz de bunu oradan öğrendiğiniz için biliyordunuz, hakikaten orada yazılı olduğu gibi, tam belirtilen zamanda güneş veya ay tutuluyor.

Şimdi bu güneş ve ay biz biliyoruz diye mi tutuluyor? Biz sadece biliyoruz, bizim bilmemiz ile güneş arasında bir bağlantı yok ki.

İşte Allah (c.c) her şeyi biliyor, ama bizleri bir şeye zorlamıyor. Yalnız şunu belirteyim, kader iki kısımdır. Birincisi muâllak olan kader, ikincisi ise mübrem olan kaderdir. Muallak olan kader, dua ve sadaka ile değişebilir. Verilen az bir sadaka, çok belayı defeder. Bazı yapılan dualar, çok şeyi değiştirebilir, ancak Allah (c.c) bir kul, dua etse veya sadaka verse bile, bunları önceden biliyor. Yani “Filan kulum şu işi, onun yapacağı şu dua sonrasında değişecek” diye önceden biliyor. İşte bu muallak kaderdir.

Ancak mübrem olan kader değişmez. Kader ister muallak, isterse mübrem olsun, ne olursa hepsi Allah (c.c) katında bellidir. Ölmek de kaderdir, kalmak da kaderdir. Hiçbir şey kaderin dışında kalmaz.

Demek ki, olacak olan her şeyi, ezelde Allah’ın (c.c) bilmesine “kaza”, vakti gelince bütün bunların olmasına da “kader” denir.

“Acaba bunun böyle olacağını, Allah (c.c) biliyor muydu?” diye hâşâ hiç kimsenin şüphesi olabilir mi? Böyle bir şey hiç mümkün mü? Mümkün değil.

Allah (c.c) kâinatı yaratmış. Ve bu kâinatın her şeyine vâkıftır, her hâlini de biliyor.

İnsandan sâdır olan fiiller iki kısımdır, birincisi; ihtiyarî olan fiiller, ikincisi; gayr-i ihtiyarî olan fiiller.

Gayr-i ihtiyarî olan fiiller, meselâ insanın hastalanması, ihtiyarlaması, acıkması, susması ve ölmesi gibi.

İhtiyarî fiiller meselâ; insanın konuşması, yürümesi.. vs. gibi.

Muhterem kardeşlerim! Kaza ve kader hakkında şimdilik bu kadarla iktifa edip, Hikem-i Atâiyye'den bir diğer maddeye geçiyoruz,

“Başkalarından kurtulmayı gözetleme. Çünkü bu, bulunduğun mevkide Allah’a (c.c) murakabe etmeni engeller.”

Yani murakabe etmek için insanların uzaklaşmasını bekleme, toplum içinde halvette ol. İnsanların arasında zâhirin halk ile meşgul iken batının Hak (c.c) ile meşgul olsun. Önemli olan her halde murakabe halinde olmaktır.

Muhterem kardeşlerim!

Cenab-ı Mevlâ (c.c) insandan, daima kendisini murakabe etmesini istiyor. Yani, sen daima Allah’ı gözeteceksin, daima Allah’ı murakabe edeceksin, daima ve daima bileceksin ki, Allah (c.c) seni görüyor ve seninledir. Devamlı kalbin Allah’ın (c.c) zikriyle meşgul olacak.

Meselâ; birisi:

“Efendim ben doktorum, zamanım yok, hastalarla meşguliyetim bitince, zikre ve murakabeye başlayacağım.” diyerek, veya bir başkası;

“İşte benim ticaretim, işlerim çok yoğun, bitince ben de başlayacağım” diyerek zikri ve murakabeyi ertelememelidir.

İbn-i Atâiyye diyor ki: “Filan işim bitsin”, “işte şunlardan bir kurtulayım”, işte şu zaman başlayacağım”, diye erteleme, daima ve daima, hangi iş ve hangi hâl olursa olsun, sen Allah’ı (c.c) zikret ve onunla murakabe halinde ol. Buna bizim Nakşibendi tarikatında “el-halveti fil celveti” yani halk arasında kalbin daima Allah (c.c) ile birlikte olması denir. Senin bedeninin milletle beraber olsun, ama kalbin daima Allah’ı (c.c) zikretsin.

Nakşibendi Tarikatında mürîde bu yüzden zikir talimatı verilir. Cemaat içinde dahi sanki yalnızmış gibi zikredeceğiz. Zikir ve murakabe için boş zamanı beklemek, ibadet etmek için yaşlanmayı beklemesi: “ ben daha gencim, hele şu işlerimi bitireyim, ilerde ben de başlarım” demesi gibidir.

Muhterem kardeşlerim!

Bizler bu dünyada olduğumuz müddetçe işlerin bitmesi mümkün değildir. Bu dünyanın işleri bitmez.

Bu yüzden Allah’ın (c.c) zikriyle meşgul olmak, O’nu (c.c) murakabe etmek için, boş zamanı beklemek doğru değildir. Her ne iş yapıyor ve ne ile meşgul oluyorsak, o işin içinde olduğumuz halde ve o durumda dâhi, Allah’ı zikredip, O’nu düşüneceğiz.

Bize: “Zikir yapmak için abdestli olmak şart mı? diye soru sorulmuştu, o soruya da yeri gelmişken cevap verelim:

Zikir yapmak için abdestli olmak şart değildir. Abdestsiz iken de, af buyurun cünüpken de zikir yapılabilir. Bu zikir Kur'ân-ı Kerîm okumak gibi değildir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) her hâlükârda zikir yapardı.

Kur'ân-ı Kerîm'de Cenâb-ı Mevlâ (c.c):

“Akıl sahipleri o kimselerdir ki, onlar ayakta iken, otururken ve yanları üzerinde iken Allah'ı zikrederler.” (Ali İmran, 191)

Yani hangi hâlde olursan ol, ister abdestsiz, ister cenabet iken, ister cemaat içinde veya yalnız iken yeter ki Allah'ı (c.c) zikret, diye buyurmuştur.

“Bu dünyada olduğun müddetçe sıkıntıları garipseme. Çünkü bu dünya; vasfının hakkı ve sıfatının gereği ne ise ancak onu izhar eder.”

Dünya imtihan, fitne, belâ, gam ve hüznün yeridir. Zevk, safa ve istirahat yeri değildir. Dünyanın vasfı böyle olunca, insan orada olduğu müddetçe sıkıntıları garipsememeli ve dünyanın bu sıfatları gerektirdiğini unutmamalıdır.

Resûlullah Efendimiz (s.a.v) bir hutbesinde şöyle buyurmuştur:

“Ey insanlar! Bu dünya felâh değil, helâk dünyasıdır. Ferahlık evi değil, hüznün evidir. Dünyayı tanıyan onun rahatlığıyla sevinmez ve sıkıntısıyla üzülmez. Dikkat edin! Dünya belâ (imtihan), ahiret ise mükâfat yeridir. Dünya imtihanı ahiret sevabına sebep kılınmıştır. Ahiret sevabı dünya sıkıntılarının ıvazıdır. İnsan başına gelen belalardan dolayı sevab alır. Sevab alsın diye imtihan edilir. Şüphesiz ki, dünya çabucak değişicidir. Onun tadından faydalanmaktan sakının. Çünkü bırakması zordur. Hazırdaki lezzetini terk edin. Çünkü sonu sıkıntılıdır. Allah sakınmanızı emretmişken harab olacağına hükmettiği dünyayı imar ile uğraşmayın. Yoksa onun gazabına maruz kalır, azabını hak edersiniz.” (Kenzü'l-Ummâl, 6203)

Muhterem kardeşlerim!

Biz bu dünyaya ne için geldik? İmtihan için geldik. Dolayısıyla dünya zaten eziyet ve sıkıntı yeridir. Onun için başınıza gelen sıkıntıları garipsemeyin, belâ da, musibet de, sıkıntı da; imtihan da gelir, her şey gelir. İnsan bu dünyada gönlünü fâni olan dünyaya değil, bâki olan Allah'a (c.c) bağlamalıdır. En büyük belâyı Eyyüb (a.s), en fazla meşakkati Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v), en büyük sıkıntıyı Yusuf (a.s) görmüştür. En büyük sıkıntıları hep peygamberler görmüştür.

Cenâb-ı Mevlâ (c.c) Kur'ân-ı Kerîm'de:

“Mutlaka imtihan edileceksiniz, malınızla ve en çok sevdiklerinizle... Sabredenleri müjdele”, buyurmuştur.

İnsan bu dünyada rahatlık içerisindeyken, başına gelen sıkıntı, belâ ve musibetleri garipsememeli ve onu hoş görmelidir. Çünkü bu dünyanın âdeti budur.

Muhterem kardeşlerim, Müslüman olan bir kişi, kalbiyle tamamen Allah'a (c.c) yönelir, bu dünyayı geçici olarak görüp, burayı bir istirahat yeri olarak bilir ve bu dünyayı ahirete giden yolun üzerinde bir köprü olarak görür. Bir gün bu dünyadan gideceğini düşünerek, ahiret için çalışır ve kesinlikle bu dünyaya gönlünü bağlamaz.

Bunları söylerken, ben size bu dünya için çalışmayın, demiyorum, çalışın! Ancak kalbinizi bu dünyaya bağlamayın diyorum. İnsanın kalbi bu dünyaya bağlanırsa, ölürken bu dünyadan ayrılması da çok zor olur.

Ancak, kalbi Allah'a (c.c) bağlanırsa o zaman ölmesi de bu dünyadan ayrılması da hem rahat, hem de huzurlu olur.

Muhterem kardeşlerim, demek ki, Allah (c.c) bizlere bu dünyada iken bile bile eziyet, sıkıntı, musibet ve belâ veriyor ki, bizler gönlümüzü bu dünyaya değil de, Allah'a (c.c) bağlayalım.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurmuştur ki:

“Mü'minde bir haslet vardır ki, o başka hiç kimsede yoktur. Allah'tan kendisine bir nimet ulaştığında Allah'tan geldiğini bilir: şükreder ve büyük sevap kazanır, Allah'tan (c.c) kendisine bir musibet ulaştığında Allah'tan (c.c) geldiğini bilir ve sabreder, büyük sevap kazanır.”

“Rabbinin yardımıyla istediğin geri kalmaz, nefsin ile istediğin ise müyesser olmaz.”

İnsan bir şeyi nefsiyle isterse, maksada ulaşması zor ve nâdirdir. Adap ise, Allah'a güvenerek ve O'nun lütfuna sığınarak istemektir. O zaman maksat hâsıl olur.

Âyet-i Celile'de:

“Allah'tan yardım isteyin ve sabredin.” (*Araf, 128*)

“Kim Allah'a tevekkül ederse, O sana kâfidir” buyurulmuştur. (*Talak, 3*)

Resûlullah (s.a.v), İbn-i Abbas (r.a) 'a şöyle buyurmuştur:

“Ey evlad! Allah'ın hakkını muhafaza et, O seni korur. O'nun hakkını koru, yardımını önünde bulacaksın. İsteyeceğin zaman Allah'tan iste. Sığınacağın zaman Allah'a sığın. Bil ki; bütün insanlar sana bir fayda vermek üzere toplansa Allah'ın sana yazdığından başka bir fayda veremez. Şayet sana bir zarar vermek üzere toplansalar, Allah'ın yazdığından başka bir zarar veremezler. Kalemler kaldırıldı, sahifeler kurudu.” (*Ahmed, Tirmizî. M. Sünnne, 4095*)

Allah'tan (c.c) istemenin alâmeti; o işe gönlünü fazla bağlamamak ve Allah ile meşgul olmaktır. Vakti gelince o iş inşaallah olacaktır. Nefsinden istemenin alameti ise; hırs ve ısrardır. Allah'tan (c.c) isteyen ihtiyacı hissen olmasa bile mânen görülür. Gönlü rahat ve huzurlu olur. Nefsinden isteyen hâli ise, ihtiyacını hissen elde etse bile, mânen ziyan ve hüsrandır.

Muhterem kardeşlerim!

İnsan daima bir işe Rabbinden yardım talep ederek, tevfik isteyerek başlamalıdır. Eğer bu şekilde bir işe başlarsa, mutlaka başarılı olur. Şayet, o işi olmasa dahi, gönlü rahat ve huzurlu olur. Çünkü işini Allah'tan bilerek, kendisini üzmez ve sıkıntı yapmaz.

Fakat, bir işe kendi nefsinin isteğiyle başlarsa, başarılı olması çok zor olur. Muvaffak olsa dahi, sıkıntısı bitmez.

Şöyle bir misal ile açıklayayım:

İki kişi bir memlekete gidiyor, bunlardan bir tanesi “Bu memleketin sahipsiz olması imkânsız, buranın mutlaka bir padişahı, reisi, sahibi vardır. Bu sebeple bu memleketi gezip-dolaşmak için bir vize almalıyım”, diyerek, gidip bir vize alıyor. Etrafına baktığında gördüğü herkesin, padişahın himayesinde, onun mahiyetinde ve onun hizmetinde olduğunu düşünerek, herkesi hoş karşıyor. Ve o gezerken her şeyi rahat, hoş ve lezzetli buluyor.

Dolayısıyla, bir işe başlarken, Allah'ın (c.c) tevfik ve inayetini önüne alan kişi, biliyor ki bütün eşya ve bütün kâinat Allah'ın (c.c) hizmetindedir. Böylece bütün insanları, mahlukâtı dost olarak görüyor.

Yani, biliyor ki, Allah'ın (c.c) emri olmadan, bir yılan sokmaz, kurt parçalayamaz, köpek dahi ısırılmaz ve Allah'ın (c.c) izni olmadan hiçbir insan zarar vermez. Çünkü her şey Allah'ın (c.c) hizmetçisidir ve bilir ki her şey Allah'ın emrindedir.

O iki kişiden diğeri ise, memleketi gezerken padişahı vize almaya gerek duymaz. Hatta daha da ileri giderek, “buranın padişahı da kimmiş?” der ve padişahı inkâr eder. Dolayısıyla orada bulunan bütün cemaati de kendisine düşman bilir. Nereye gitse yabancılık hisseder ve kendisine karşı görür.

Birinci kişi, padişahın izniyle gezip her şeyi hoş karşılar, ikinci kişi, izinsiz olarak gezip padişahı da inkâr ettiği için her şeyi kendisine karşı ve düşman olarak görür.

İşte muhterem kardeşlerim, bizler de Allah'ın (c.c) tevfik ve inayetiyle yola çıkarak:

“Yâ Rabb! Beni göz açıp kapayıncaya kadar nefsimin eline bırakma, sen beni yönlendir.”

diye dua edersek, inşaallah herkesi dost biliriz ve işimiz de kolay olur. Şayet işimiz olmasa bile, kalbimiz rahat ve huzurlu olur. Hiç kimsenin aleyhinde olmayız, kimseye düşmanlık etmeyiz. “Bunların hepsi Allah'ın (c.c) mahlûkudur”, diye düşünürüz.

Daha önce de açıkladığımız gibi, nefsimiz ile yola çıkarsak, muvaffak olsak bile, çok sıkıntı ve zorluklar bizi bekler.

Demek ki her zaman, her yerde ve her işimizde devamlı Allah'a sığınacağız ve O'nun yardımını talep edeceğiz.

“Başlangıçta Allah’a rücu etmek sonuçta başarının alâmetlerindedir.”

Mürîd başlangıçta Allah'a (c.c) güvenip, O'nun yardımına sığınır, kendi kuvvetinden sıyrılıp, Allah'ın (c.c) inayetine yapışır, sonuçta başarıya erecektir. Kendine güvenmek ise başarısızlığın alâmetidir.

Muhterem kardeşlerim!

Bahar ayları hoş geçmiş ise, o sene bolluk olur. Bir ağaç diktiğiniz zaman eğer o güzel tutmuş ise, sonradan çok güzel çıkar. Fakat eğer ağaç dikilirken başında güzel dikilmemiş, suyu, gübresi iyi verilmemiş ise o ağaç zor tutar.

Bir ekin ektiğiniz zaman, eğer gübresini, suyunu güzel vermiş iseniz, sonradan rahat olur. Ancak başında yeterince ilgilenmez ve sahip çıkmazsanız sonradan zor olur.

Demek istediğimiz, insanın son hâli, başlangıcına bağlıdır. Başlangıcında kişi Allah'a (c.c) taat ve ibadet ederse, inşaallah sonunda da öyle gider. Ancak başlangıcında iyi değilse, sonunda da iyi olmaz.

Yalnız burada bir hadîs-i şerif var, ilk baktığımızda zâhiren bu duruma muhalif gibi görünse de aslında muhalif değildir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) bir gün sahabelere, kaderden bahsederken şöyle buyurmuşlar:

“İnsan daha anne rahminde iken, melekler gelip defterini tutarlar ve o insan zengin mi, fakir mi olacak, eceli ömrü ne kadar olacak, ameli sonunda saîd mi, yoksa şâki mi olacak, -Allah (c.c) hepimizi saîd eylesin inşaallah- hepsi bellidir.” Bu hadîs-i şerife göre Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurmuş ki,

“Birçok insan, insanlara görüldüğü zâhiri şekilde cennet ameli yapıyor fakat şâki olduğu için sonunda bakıyorsunuz şekâvet oluyor. Birçok kişi başında şekâvet ameli yaptığı halde sonunda bakıyorsunuz dönüp saîd oluyor.”

Bir insan dünyada büyük günahları işlese bile, sadaka vermek, fakirlere yardım etmek gibi Allah'ın (c.c) hoşuna giden bazı güzel huyları nedeniyle şâki iken saîd oluyor.

Bazı kişiler de namaz kıldığı, camiye geldiği halde, onunda kalbinde Allah'ın (c.c) hoşuna gitmeyen bazı huylar sebebiyle (riya, inkar, bazı hak olan şeyleri kabullenmemek.. vb. gibi) sonunda dönüp “şâki” oluyor.

Şunu özellikle belirtiyorum. Başlangıcı iyi olmayıp, sonradan iyi olan milyonlarca kişi var, bunlar da kendilerinde daha önce Allah'ın hoşuna giden bazı huyları sebebiyle dönüp saâdlerden olmuştur.

Meselâ, Fudayl b. İyaz hazretleri (k.s) daha önce yol kesen bir eşkıya iken, kalbindeki Allah korkusu fazla olduğu için sonradan dönüp iyilerden olmuştur.

Bişr-i Hafi (k.s) daha önceleri içkici olduğu halde, Kur'ân-ı Kerîm'e hürmeti fazla olduğu için o da iyiye dönüş yapmıştır. Demek ki, bir insan kötü bir yolda da olsa, eğer onda güzel bazı huylar varsa, inşaallah o da bir gün dönecek ve bir gün iyilerden olacaktır.

“Başlangıcı parlak olanın nihayeti de parlak olur.”

Başlangıçta müridin niyeti, (değil dünyevi) uhrevi bir makam sevdası dahi olmamalıdır. Başlangıcı parlak olmak demek, maksadı sırf Allah'a kul olmaya çalışmak ve ihlâslı olmak demektir. Müridin niyeti hâlis olursa Allah onu maksuduna erİştirecektir.

Cenâb-ı Mevlâ (c.c):

“Bizim Yolumuzda mücahede edenlere elbette yolunuzu gösteririz. Şüphesiz Allah ihsan sahipleriyle beraberdir” buyurur. (*Ankebut, 69*)

Şeyh Ebul Hasen Şazeli hazretleri şöyle anlatır:

- Ben bir arkadaşımınla beraber bir mağarada Allah'a (c.c) ibadet ediyor ve “ha bu gün, ha bu Cuma Allah bize bir fütuhât verebilir” diye temenni ediyordum.

Bir gün mağaranın kapasında nur yüzlü bir adam belirerek bize selâm verdi. Selâmını aldık ve hâlini sorduk.

Bize şöyle dedi: “‘Ha bugün, ha yarın bize bir keşif olabilir’ diyen adamın hâli nasıl olur? Ne fütuhât, ne de kurtuluş için değil Allah'a emrolduğumuz şekilde (maksatsız ve sırf O'na kulluk için) ibadet etsek ya” dedi ve kayboldu. Biz de hatamızı anlayıp, nefsimizi kınadık ve bir müddet sonra fetih oldu.

Gavs-ı Âzam Abdulhâkim Hüseyini (k.s):

“Başlangıçta ihlâs ile gelenlerin sonu güzel oluyor. Bir maksatla gelenlerin ise çoğunun iflâh olmadığını görüyoruz” buyurmuştur.

Demek ki muhterem kardeşlerim!

“Başlangıcında parlak olmak” demek, sırf Allah (c.c) rızası için, maksatsız ve sırf O'na kulluk etmek demektir. Biz de ibadetlerimizi sırf Allah'ın (c.c) rızasını kazanmak için yapmalıyız, başka bir maksat için değil.

Ancak, ellerimizi açıp Allah'tan (c.c) cennetini, cemalini, cehenneminden sakınmayı ve dünya nimetlerini isteyebiliriz. İstemek başka, gaye edinmek başkadır.

İbadetlerimizi bunlara karşılık olarak görmemeli ve bunlar için yapmamalıyız.

Meselâ sofi virdini çekerken “kalb gözüm açılsın, fütuhat olsun” diye düşünmemeli ve aklına dahi getirmemelidir.

Toparlayacak olursak, başlangıçta, Allah (c.c) rızası için ibadet eden, çalışan insanın sonunda varacağı makam da o derece yüksek olur. Ancak, başlangıçta “bu olsun, şu olsun, bu gelsin” diye çalışan, sonunda hüsrana uğrar ve bu makbul de değildir.

Allah (c.c) hepimizi sırf O’nun (c.c) rızasını kazanmak için çalışan, ibadet eden sâlih kullarının zümresine ilhak eylesin. Âmin.